براساس آمارهای منتشر شده خانه کتاب تعداد عناوین کتاب‌های کودک و نوجوان در آذرماه امسال ۲۶ درصد نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته افزایش داشته است. به گزارش باشگاه خبرنگاران پویا، در آذر ماه امسال هزار و ۳۹۲ عنوان کتاب در حوزه کودک و نوجوان منتشر شده است. از این میان ۸۵۵ عنوان کتاب تالیفی و ۵۳۷ عنوان ترجمه‌اند. شمار عناوین منتشر شده کتاب‌های کودک و نوجوان نسبت به سال گذشته ۲۶ درصد رشد داشته است.

رشد ۲۶ درصدی در تعداد عناوین کتاب کودک و نوجوان

گفت‌وگویی با «جواد محقق» نویسنده، شاعر و روزنامه نگار به بهانه انتخابش به عنوان دبیر علمی جشنواره شعر فجر

خانه ای که آشپزخانه دارد، باید کتابخانه هم داشته باشد

مصطفی میرجانیان- «جواد محقق» از آن هایی است که خیلی از ایرانی هایی که اهل مطالعه ماهنامه های رشد بوده اند خاطره های زیادی با او دارند! او یک نویسنده، شاعر و روزنامه نگار با سابقه است که به عنوان معلم در آموزش و پرورش خدمت کرده و به دلیل سابقه فعالیت های درخشان فرهنگی و مطبوعاتی سردبیری ماهنامه «رشد معلم»، «رشد نوجوان» و فصلنامه‌های «جوانه» و «رشد آموزش هنر» را هم برعهده داشته است. همکاری او با بیش از ۸۰ مجله و روزنامه، تأسیس انجمن ادبی میلاد (نخستین انجمن ادبی استانی بعد از انقلاب)، برگزاری ده‌ها شب شعر و کنگره علمی و فرهنگی، داوری جشنواره‌های گوناگون کتاب و مطبوعات، ویراستاری ده‌ها عنوان کتاب و مجله و خیلی از فعالیت های فرهنگی درخشان دیگر از فعالیت های درخشان و مهم جواد محقق است. همین چند روز پیش هم طی حکمی از سوی سید عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی او به عنوان دبیر علمی جشنواره شعر فجر انتخاب شد. پرسش و پاسخ هایی که در ادامه می خوانید حاصل گپ و گفت یک ساعته ما با اوست.

به عنوان یک معلم چطور زندگی در کنار کودکان و نوجوانان شما را شیفته نوشتن برای این رده سنی کرد؟

من جزو معدود معلمانی هستم که در همه دوره های تحصیلی تدریس کرده ام. هم در مدارس شهری و هم روستایی. هم داخل کشور و هم در خارج کشور. به همین دلیل تجربه حضور در همه دوره های تحصیلی را دارم. اما بیشتر در دوره راهنمایی و دبیرستان بوده ام. علاقه من به نوشتن و شعر از دوران کودکی وجود داشت و به شاعران آن موقع علاقه زیادی داشتم و آثار آن ها را مطالعه می کردم. به همین دلیل آرام آرام با بعضی از شاعران و نویسندگان ارتباط پیدا کردم و توانستم دست به قلم شوم و بنویسم. بعدها هم خودم انجمن ادبی تاسیس کردم و کسانی را که طبع شعر داشتند دعوت به همکاری کردم.

از میان این همه آثار خواندنی و متنوعی که تا امروز منتشر کردید کدام یک برای تان بیشتر از همه ماندگار بوده است و بیشتر به آن علاقه دارید؟

از نوجوانی و جوانی بیشتر از همه به تاریخ و ادبیات علاقه داشتم. طبیعتا برای هر کسی اغلب کارهایی که انجام می دهد مورد علاقه اوست و من هم همین طور هستم. اما اگر بخواهم از مجموعه کارهایی که تاکنون انجام داده ام دوست داشتنی ترین اثرم را معرفی کنم می توانم بگویم کتاب «علم و ایمان در گفتگو با دانشمندان» را به دلایلی بیشتر از همه دوست دارم که انتشارات مدرسه آن را چاپ کرده و تا جایی که اطلاع دارم مورد اقبال مخاطب هم بوده است. همچنین می توانم به کتاب «یادماندگار» اشاره کنم که مجموعه مصاحبه هایی با معلمان مولف کشور است و به آن هم علاقه زیادی دارم.

به نظر شما نویسنده های کودک و نوجوان چه آثاری تولید کنند تا برای مخاطب کودک و نوجوان امروزی جذاب باشد و او را به مطالعه ترغیب و تشویق کند؟

با همه تلاشی که نویسندگان امروزی دارند باید بدانند که دوره کودکی و نوجوانی آن ها متعلق به دو یا سه دهه قبل بوده و همیشه بخشی از سروده ها و نوشته های آن ها به خاطرات و نوستالژیک های زمان خودشان برمی گردد و نویسندگان به نوعی آن ها را بازآفرینی می کنند و به کودک و نوجوان امروزی تحویل می دهند که می تواند خودش جذابیت زیادی داشته باشد اما این که بخواهیم برای نسل کودک و نوجوان امروز مطالب مفیدی تهیه کنیم لازم است تا نویسندگان با بچه های این نسل ارتباط داشته باشند و با حضور در محیط هایی که بچه ها هم در آن جا هستند به نوعی سلوک و زندگی با آن ها را درک و دریافت کنند. این طور می توانند جذاب تر و با انگیزه تر برای آن ها مطالبی بنویسند که با فکر و ایده آل های بچه ها منطبق باشد. البته گاهی هم این تعامل با کودکان و نوجوانان به حوادث دیگر بستگی دارد که نویسنده ها در این ارتباط زبانی و درک آن ها موفق می شوند و گاهی هم نه، که این هم به شانس و اقبال آن ها بستگی دارد.

فارغ از تلاش نویسندگان، خانواده و رسانه ها چگونه می توانند کودک و نوجوان را به مطالعه تشویق کنند؟

به نظر من کودک و نوجوان امروزی اهل مطالعه نمی شود مگر این که ما توصیه عملی به آن ها کنیم، نه صرفا توصیه های ما توصیه هایی زبانی و شفاهی باشد. وقتی کودک و نوجوان امروزی پدر و مادرش را هیچ گاه در حال مطالعه نمی بیند و در نشست و برخاست های فامیلی هیچ وقت شاهد صحبت های علمی و ادبی در جمع خانواده و فامیل نباشد طبیعی است که او هم به سمت مطالعه کشیده نمی‌شود. به هیچ وجه توصیه های زبانی و شفاهی خانواده ها خیلی کارساز نیست، چرا که آن ها فکر می کنند اگر مطالعه کار خوبی بود خود خانواده ها این کار را انجام می دادند. به همین دلیل است که بچه ها در خانواده هایی که اهل مطالعه نیستند معمولا اهل مطالعه هم نمی شوند. علاوه بر این ها متاسفانه به دلیل این که فضای درس و مدرسه هایمان، کتاب درسی محور و امتحان محور است و نه کتابخانه محور، بچه ها به مطالعه عادت نمی کنند و به آن علاقه مند نمی شوند. به نظر من همان طور که در خانه، آشپزخانه وجود دارد، باید کتابخانه هم وجود داشته باشد و همچنان که خانواده ها به کباب اهمیت می دهند، به کتاب هم اهمیت بدهند. خانواده ها اگر با عمل بچه ها را تشویق به مطالعه کنند می توان امید داشت که نسل بعدی شان هم اهل مطالعه باشد و در غیر این صورت گفتن های شفاهی هیچ تاثیری ندارد.

> برای این که هدیه دادن کتاب تاثیر داشته باشد برای خود شروطی دارد؛ مثلا این که اول ما ذائقه مخاطبی را که می خواهیم به او هدیه دهیم بشناسیم و بعد هم کتابی به او هدیه بدهیم که باعث انگیزه دادن به فرد برای خواندن آن و مطالعه بیشتر کتاب شود. اگر کتابی را به او هدیه بدهیم که به آن علاقه نداشته باشد ممکن است حتی تاثیر بدتری روی میزان مطالعه فرد بگذارد

آیا نسل جدید به سمتی می رود که به نوعی دچار فقر فرهنگی است؟

اصلا نمی توان امید داشت که از طریق فضای مجازی اطلاعات درست و متناسب با سن هر فرد به او منتقل شود. نسل جدید هرروز در معرض بمباران اطلاعاتی قرار می گیرد که بسیاری از این اطلاعات نه مناسب آن هاست و نه ضرورتی برای دانستن آن ها دارد. این بمباران اطلاعات اغنای کاذبی ایجاد می کند که در آن فرد دچار توهم دانستن می شود. فضای مجازی اطلاعاتی را به ما می دهد که این اطلاعات نه قابل قبول است و نه قابل راستی آزمایی. این توهم دانستن برای بزرگترها هم وجود دارد؛ این توهم دانستن سد بزرگی ایجاد می کند برای فهمیدن مطالب جدیدتر.

مهم ترین اتفاقات فرهنگی بعد از انقلاب در حوزه نشر کتاب و مطبوعات به خصوص نشر کودک و نوجوان چه بوده است؟

یکی از اتفاقات مهم بعد از انقلاب، افزایش چشمگیر تعداد عناوین کتاب در سال های بعد از انقلاب است. به صورتی که در سال های بعد از انقلاب هم تعداد عنوان کتاب های منتشر شده و هم کیفیت آن ها افزایش قابل توجهی داشته است. مثلا در سال های قبل از انقلاب تمام آثار منتشر شده به صورت کتاب در کشور به ۲۵۰۰ عنوان در سال می رسید. در صورتی که اکنون در هر سال بیش از ۶۵ تا ۷۰ هزار عنوان کتاب در کشور چاپ می شود. با توجه به این که جمعیت کشور ما از سال های قبل از انقلاب تقریبا دو برابر شده اکنون در حدود چندین برابر آن زمان کتاب منتشر می شود. فارغ از همه این ها قبل از انقلاب تعداد نویسندگان کودک و نوجوان مطرح در کشور از تعداد انگشتان دست هم تجاوز نمی کرد در حالی که امروزه بیش از ۴۰۰ یا ۵۰۰ شخصیت مطرح با چندین اثر متنوع و خوب وجود دارند.

به تازگی به عنوان دبیر بخش شعر جشنواره فجر انتخاب شده‌اید. به نظرتان این جشنواره ها چه میزان در جامعه و فضای شعر تاثیر دارد؟

جشنواره های شعر شاید در ابتدای امر تاثیر گذاری آن چنانی نداشته باشند. اما در طول سال های مختلف در صورتی که داوری درستی وجود داشته باشد می تواند تاثیر گذاری خود را نشان دهد. همه افراد باید برآیند این جشنواره را مورد توجه قرار دهند. این که در هر دوره افراد خلاق و توانایی به ادبیات کشور معرفی می شوند.

در هفته اهدای کتاب هستیم. به نظر شما هدیه دادن کتاب می تواند به افزایش مطالعه افراد منجر شود؟

قطعا همین طور است. منتهی برای این که هدیه دادن کتاب تاثیر داشته باشد برای خود شروطی دارد؛ مثلا این که اول ما ذائقه مخاطبی را که می خواهیم به او هدیه دهیم بشناسیم و بعد هم کتابی به او هدیه بدهیم که باعث انگیزه دادن به فرد برای خواندن آن و مطالعه بیشتر کتاب شود. اگر کتابی را به او هدیه بدهیم که به آن علاقه نداشته باشد ممکن است حتی تاثیر بدتری روی میزان مطالعه فرد بگذارد.

هم اینک مشغول انجام چه کاری هستید؟ اگر اکنون مجله رشد را به شما بسپارند چه می کنید؟

هم اکنون مسئول بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان هستم و در فرصت های دیگر هم مشغول سرودن و نوشتن هستم که برایم اهمیت زیادی دارد. در زمینه مجلات رشد از آن جایی که من با همین مجلات رشد بازنشسته شدم و علاوه بر آن معلم هم بودم شاید دیگر توان و حوصله کافی برای قبول مسئولیت مجلات رشد را نداشته باشم اما بر فرض هم اگر این اتفاق بیفتد باید مطالعات اولیه در سطح زیادی انجام شود و بعد از آن اتفاقات و تغییراتی جدی صورت بگیرد.

آینده ادبیات کودک و نوجوان را چطور پیش بینی می کنید؟

آینده ادبیات کودک و نوجوان خیلی قابل پیش بینی نیست اما قطعا همان طور که تا امروز این حوزه رو به رشد بوده است از این به بعد هم رشد خواهد کرد. قطعا با گذر زمان شاعران و نویسندگانی ظهور و بروز خواهند کرد که کارهای درجه یک و با کیفیتی انجام خواهند داد. در هر دوره ای اگر فقط چند نفر هم به این تعداد اضافه شوند و آثار درخشانی بیافرینند برای مخاطبان این گروه سنی کفایت خواهد کرد. اگر چه با کمال تاسف در حوزه کودک و نوجوان کارهای ضعیف زیادی وجود دارد و بسیاری از افرادی که نمی توانند کاری برای رده بزرگسالان انجام دهند با تصور این که می توانند برای کودک و نوجوان موفق باشند آثاری را منتشر می کنند. اما این ها ماندگاری زیادی دارند و فقط هر ساله بخش قابل توجهی از کتاب کودک را اشغال می کنند که می تواند خطر بزرگی برای نشر کودک و نوجوان باشد. چون ممکن است کودکان و نوجوانان را از شور و شوق مطالعه منصرف کنند.

> با توجه به این که جمعیت کشور ما از سال های قبل از انقلاب تقریبا دو برابر شده اکنون حدود چندین برابر آن زمان کتاب منتشر می شود. فارغ از همه این ها قبل از انقلاب تعداد نویسندگان کودک و نوجوان مطرح در کشور از تعداد انگشتان دست هم تجاوز نمی کرد در حالی که امروزه بیش از ۴۰۰ یا ۵۰۰ شخصیت مطرح با چندین اثر متنوع و خوب وجود دارند

به عنوان استاد ادبیات کودک و نوجوان خودتان در زمان نوجوانی آثار چه کسی را بیشتر از همه دنبال می کردید؟

در دوره نوجوانی ما، نویسندگان کودک و نوجوان بسیار محدود و انگشت شماری وجود داشتند. به همین دلیل من هم مانند بیشتر هم سن و سال هایم عمدتا با کارهای مخصوص بزرگسالان وارد فضای مطالعه می شدیم. من سعی می کردم در کنار مطالعه آثار شاعران معاصر، آثار نویسندگان کلاسیک را هم مطالعه کنم و همیشه تلاش می کردم با آن ها ارتباط برقرار کنم و از آن ها راهنمایی بگیرم. مثلا در حوزه آثار دینی همیشه آثار آیت ا... خسروشاهی را مطالعه می کردم، در حوزه ادبیات هم با جنس شاعران خراسانی ارتباط بیشتری داشتم. اما در زمینه آثار داستانی سعی می کردم آثار نویسندگان زیادی را مطالعه کنم. در کنار این ها همیشه تلاش کرده ام آثار نویسندگان دیگر را هم در همه زمینه ها بخوانم.

در پایان برای نویسندگان و شاعران تازه کار توصیه‌ای دارید؟

نویسندگان جوانی که به حوزه کودک و نوجوان علاقه مند هستند حتما توجه داشته باشند که در حوزه کودک باید به زبان بچه ها اشراف پیدا کرد و تا حدودی از روان شناسی کودک اطلاع داشت. آن ها باید با افراد سنین مختلف ارتباط داشته باشند. دنیای کودکان دنیای عجیبی است و اصلا آن ها باید با کودکان و نوجوانان زندگی کنند تا آشنایی دقیق تری از آن ها به دست بیاورند و به درک بهتری از آنان برسند.

درباره بزرگسالان هم همین طور است. نویسندگان باید مخاطب شان را بشناسند و بدانند که می خواهند برای چه طبقه اجتماعی و چه سنی بنویسند. نویسندگان باید در کنار این که اطلاعات شان را افزایش می دهند قلم زدن را بیاموزند و همراه با استادان این حرفه و به شکل تخصصی آن را تمرین کنند. خوب است در زمینه های پژوهشی و تحقیقی هم روش های پیدا کردن منابع را یاد بگیرند. همچنین یادگیری ویراستاری هم در کنار همه این ها در نوشتن آن ها تاثیر زیادی خواهد داشت.

پذیرش آگهی گردشگری ۳۲۲۴۳۰۰۰-۳۲۲۹۰۰۵۰

هتل ۳* تور کویر پلوند ۲ روزه اصفهان شیراز کیش قشم پروازهای چارتری مشهدسفر ۳۸۹۰۴۳۳۳

اقساط دلخواه کارمزد (۲۰۸٪) کیش ترکیه هند مالزی دبی تایلند Flamingo فلامینگو مشرق ایرانیان ۳۴ ۹۹۹ ۳۶۰

دبی تایلند مالزی کویر مصر (هتل تیدا) سفر با آهنگ سفر ۰۵۱-۳۸۴۵۸۳۳۳

تور کویر مصر هتل سنتی بالی فردوسی سیر واحد نمونه صنعت گردشگری فردوسی سیر ۳۸۴۸۰۰۸۰

توس نسیم مشهد ۳۸۴۲۰۴۲۹ نرخ ویژه تایلند، مالزی اخذ ویزای کانادا و شنگن

موج آبی ۳۱۳۰۰ چارتر روزانه فلای دبی دبی تایلند اروپا نوروز ۹۷ قشم چابهار کیش حقاسیر ۳۸۰۶۹

فرزانگان اشگذری ۳۶۱۰۸۰۳۰ www.ashgezari24.ir @farzanegan24 (نرخ ویژه) کیش قشم دبی استانبول مالزی

شفیعیان شعبه و شریک دیگری ندارد آرام سیر شفیعیان نقد و اقساط زمینی هوایی نجف کربلا رزرو هتلهای عراق در ایام سال اخذ ویزای عراق زیر نظر سازمان حج ۰۹۱۵۱۱۶۱۳۹۶ - ۳۸۵۵۰۳۶۰ امام رضا ۴۳ میدان ۱۵ خرداد (ضد)

مالزی گرجستان تایلند استانبول شیراز قشم کیش اصفهان اقساطی ویژه پزشکان - وکلاء - نیروهای مسلح - فرهنگیان و بازنشستگان آریا پرواز ماندگار ۰۵۱-۳۸۰۶۳۰۰۰ فول چارتر پرواز و هتل ترانسفر رایگان از درب منزل www.eram2mhd.ir www.ariamhd2.ir

تخفیف ویژه ۵۰ ٪ هواپیمایی عمان ایر تایلند مالزی هند اروپا اخذ ویزای تضمینی ۵ ساله مولتی کانادا حقی ۳۷۶۵۰۸۸۰ | ۳۷۶۷۸۰۱۴

رزرو کنید پیش فروش تورهای نوروز ۹۷ دبی هر هفته با پرواز لوکس امارات استانبول مالزی تایلند قشم کیش سپهر سیاحان ۰۵۱-۳۸۰۷۱ فلسطین ۱۹، پلاک ۷۶

AGS آذین گشت کیش قشم هر روز از اصفهان یزد شیراز ۰۵۱۳۷۵۰۵

تایلند ۸ - ۹ - ۱۰ و ۱۱ روزه چارتر هفتگی سه شنبه . چهارشنبه . پنجشنبه QATAR OMAN AIR پروازهای روزانه مالزی کوالالامپور . سنگاپور لنکاوی . پنانگ . صباح Emirates اسپادانا ۳۸۸۲۹۹۱۰ دنیاسیر ۳۸۵۴۸۶۰۰ آتی ۳۸۴۳۱۹۱۹ دیدار ۳۲۲۱۱۱۴۴

SunExpress AIRLINES شروع فروش پرواز های هواپیمایی سان اکسپرس آنتالیا ۶ پرواز مستقیم از مشهد _ نوروز ۱۳۹۷ نمایندگی انحصاری استان خراسان شماره تماس: ۳۸۳۳۱۰۷۰ ۳۱۹۰۳ FLIGHT: بوئینگ مدرن ۸۰۰ - ۷۳۷ CLASS: کیفیت + امنیت

تورهای ویژه نوروز ۱۳۹۷ اقساط ۱۰ ماهه از مشهد پرواز مستقیم
برزیل ۱۳ روز | حرکت ۲۹ اسفند
استرالیا ۱۳ روز | حرکت ۲۸ اسفند
آفریقای جنوبی ۱۳ روز | حرکت ۲۷ اسفند
سنگاپور، اندونزی ۱۱ روز | حرکت ۲۸ اسفند
چک، آلمان، هلند، بلژیک ۱۲ روز | حرکت ۲۸ اسفند
سوئیس، فرانسه، اسپانیا، ایتالیا ۱۳ روز | حرکت ۲۹ اسفند
سوئیس، آلمان، اتریش، مجارستان ۱۲ روز | حرکت ۲۹ اسفند
سوئیس، ایتالیا، فرانسه ۱۳ روز | حرکت ۲۹ اسفند
اخذ ویزای مولتی کانادا و اروپا خط ویژه ۰۵۱ - ۳۱۴۰۶ | ۳۸۳۳۱۳۸۰